

II. Muzika

(2020-08-24 projektas)

1. Muzikos dalyko paskirtis

1.1. Muzika yra savita neverbalinio garsinio meno forma. Ją sudaro įvairūs garsai bei jų struktūros, sąmoningai dėstomi laike ir erdvėje. Kūrėjai, atlikėjai, klausytojai šiuos garsus ir struktūras suvokia kaip muziką. Muzika, formos požiūriu būdama abstrakti, vidiniu turiniu atveria individui turtingą sociokultūrinių prasmų, konotacijų ir vertybių pasaulį (kultūra ir istorija, įv. socialiniai vaidmenys, subkultūros, tradicijos ir papročiai vertybės, kt.).

1.2. Muzika yra svarbi žmogiškosios patirties išraiška, ji būdinga visoms kultūroms. Tai savitas pasaulio pažinimo ir artikuliavimo būdas. Muzika pasižymi socialinių kultūrinių funkcijų įvairove – atlieka estetinio pasigėrėjimo, pramogos, komunikacinę, reprezentacinę, psichologinio atsako ir savireguliacijos, socialinės integracijos, kultūros stabilumo ir tęstinumo ir kt. funkcijas.

1.3. Muzika yra būtina visapusiško ir harmoningo asmenybės augimo dalis. Ji yra svarbi kiekvienam visuomenės nariui: ji atspindi individualių polinkių, poreikių, interesų įvairovę. Muzikos patyrimas atveria ir turtina individo vidaus pasaulį (savojo kūno patyrimas, jausmų, minčių, dvasios pasaulio pažinimas), kartu padeda siekti kitų vertybių (pvz., daro įtaką akademinams gebėjimams), išreiškia ir perteikia bendražmogiškąsias vertes.

1.4. Muzikos pažinimas ir muzikavimas turi ir savaiminę, ir instrumentinę ugdomąją vertę. Jis formuoja ir stiprina asmens tapatumą, *aš-ir-kitas* santykio suvokimą, plečia muzikinį akiratį ir kultūrinį horizontą, taip padėdama ugdytis muzikinės kultūrinės įvairovės supratimą, pakantumą ir toleranciją. Muzikinis ugdymas(is) leidžia patirti muzikavimo džiaugsmą ir kūrybinį pasitenkinimą, skatina saviugdą, savižinos ir savivertės augimą. Nuoseklus ir sistemingas muzikinis ugdymas apima muzikos klausymąsi ir pažinimą, kūrybą ir atlikimą; ugdytiniams jis suteikia prieigą prie tų žinių, įgūdžių ir supratimo, kurių neįmanoma įgyti koku nors kitu būdu. Muzikos mokymasis yra grįstas klausia ir gali būti suprantamas ir perteikiamas neverbalia komunikacija. Mokymasis muzikinį tekstą skaityti ir užrašyti (įprasta notacija ar sutartiniais grafiniais simboliais) įgalina ugdytinius prie įvairios muzikos prisiliesti savarankiškai.

2. Dalyko tikslai ir uždaviniai

2.1. Muzikos dalyko tikslas – ugdyti kūrybišką, savarankišką ir kritiškai mąstančią, muzikinei kultūrinei patirčiai atvirą ir tolerantišką, prasmingai kultūrinės reikmės tenkinti, tradicijas puoselėti ir kūrybinius sumanymus realizuoti gebančią asmenybę; – sukurti sąlygas besimokantiems tapti savarankiškais ir sąmoningais muzikinės kultūros dalyviais ir muzikos kūrėjais; padėti asmens muzikinėms-kūrybinėms galioms atsiskleisti. – teikti besimokantiems muzikinio kultūrinio išprusimo ir raštingumo pagrindus, padedančius suvokti muziką kaip savitą garsinio meno formą, skatinančius tolesnį muzikos pažinimo ir muzikinės raiškos poreikį.

2.2. Uždaviniai pradiniam ugdymui

pradinėje mokykoje vaikai:

- * puoselėja savo įgimtą muzikalumą; lavina savo muzikinius kūrybinius gebėjimus;
- * tyrinėja ir išbando muzikinės raiškos priemones, susipažįsta su muzikos kalbos savybėmis (melodija ir dermė, ritmas ir metras); ugdomi muzikinio raštingumo pradmenis;
- * lavinasi muzikavimo (dainavimo, grojimo, improvizavimo) įgūdžius; susipažįsta su įvairiais garso išgavimo būdais; mokosi ritmuoti, intonuoti; muzikuoja drauge ir po vieną;
- * susipažįsta su muzikos reiškinių, muzikos žanrų ir formų įvairove;

- * mokosi išreikšti muzikos įspūdį ir patyrimą įvairiais būdais: raiškiu judesiu, vizualiai (spalva ir linija), žodiniu apibūdinimu;
- * dalyvauja klasės ir mokyklos, šeimos ir bendruomenės muzikiniame gyvenime.

2.3. Uždaviniai pagrindiniam ugdymui

Siekiami kad mokiniai:

- * išgyventų muzikavimo džiaugsmą ir kūrybinį pasitenkinimą, dalyvaudami kūrybos, atlikimo, suvokimo procesuose, puoselėdami bendravimo ir bendradarbiavimo gebėjimus.
- * patirtų savivertės augimą, įveikdami jų jėgas atitinkančius muzikinius iššūkius; per muzikavimą ir kūrybą geriau pažintų patys save;
- * per muzikavimo, kūrybos bei muzikos pažinimo praktiką plėtotų savo muzikinę patirtį ir muzikinės kalbos supratimą (meliką, ritmiką, harmoniją), muzikos sintaksės ir formų pažinimą;
- * lavinų savo gebėjimą kritiškai vertinti muzikinę kultūrą, suvokdami [atsižvelgdami į] meno kūrinį socialinį kultūrinį, istorinį kontekstą; atpažintų ir vertintų muzikos kūrybos principus ir procedūras, formas, stiliaus bruožus.
- * puoselėtų pagarbą savo šalies muzikinės kultūros tradicijoms; plėtotų savo muzikinį kultūrinį horizontą, ugdyti pagarbą ir toleranciją kitų kultūrų (subkultūrų) muzikai.
- * dalyvautų klasės ir mokyklos, bendruomenės, šalies muzikiniame gyvenime.

3. Kompetencijų ugdymas dalyku

3.1. Pažinimo kompetencija. Per muzikos pamokas pažintinę kompetenciją mokiniai ugdomi įgydami dalyko žinių bei gebėjimų, mokydamiesi kritiškai mąstyti ir spręsti problemas, mokydamiesi mokytis. Susipažindami su muzikos kalbos elementais ir struktūromis jie mokosi suvokti muziką kaip rišlių ir praasmingą garsinį tekstą. Muzikos kūrinio suvokimas – savitas neverbalaus mąstymo būdas; tai kongityvinis išūkis, reikalaujantis pastangų ir skatinantis asmens augimą. Mokydamiesi muzikuoti, kurti muziką ir jos klausytis, mokiniai mokosi pažinti save, įveikti išskylančius iššūkius, rasti tinkamus sprendimus. Pažindami muzikos reiškinių įvairovę jie įgyja muzikinės kultūros pagrindus.

3.2. Socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija. Drauge muzikuodami, diskutuodami, sprenddami kūrybines problemas, mokiniai mokosi bendrauti ir bendradarbiauti. Euritmiškai judėdami pagal muziką (t. y. judesiais reaguodami į besikeičiančias muzikos savybes), jie ugdomi *empatijos* gebėjimus, mokosi stebėti ir jausti vienas kitą (ugdomas *aš-ir-kitas* santykio supratimas). Kitokios muzikos pažinimas, mokiniams atveria galimybę pažinti *kitą*, taip ugdytis empatiją ir toleranciją. Muzika svarbi ir kaip psichologinės savireguliacijos būdas (diskutuojama apie tonizuojantį ir raminantį muzikos poveikį, nagrinėjami pavyzdžiai). Ypač svarbios muzikuojant patiriamos teigiamos emocijos, savižina, asmenybės ūgtis ir savivertės augimas, patiriamas įveikiant mokinio jėgas atitinkančius muzikinius iššūkius. Su šia kompetencija siejasi ir atskiros dalyko temos (pvz., triukšmo tarša ir akustinė higiena; muzika ir žalingų įpročių prevencija, kt.).

3.3. Kūrybiškumo kompetencija. Muzikinis ugdymas su kūrybiškumu tiesiogiai siejasi per kūrybines veiklas: komponavimą, improvizavimą, aranžavimą. Per muzikos pamokas skatinama muzikinė mokinių kūryba ir kita kūrybinė veikla. Mokiniai mokosi būti kūrybiški keldami probleminius klausimus, ieškodami įvairių sprendimo būdų, interpretuodami ir vertindami kuriamą, klausomą ir atliekamą muziką. Muzikuodami, kurdami muziką, ją analizuodami ir vertindami mokiniai plėtoja spontanišką ir racionalų kūrybinio mąstymo būdus, mokosi juos derinti. Jie generuoja muzikines ir kitas kūrybines idėjas (įprastu būdu ir naudodami IKT galimybes), mokosi kūrybiškai spręsti probleminius klausimus.

3.4. Pilietiškumo kompetencija. Muzikos pamokose pilietiškumo kompetencija ugdoma per atskiras temas, atliekamos ir klausomos muzikos repertuarą. Mokiniai suvokia ir paaiškina muziką kaip simbolinę galią, telkiančią ir vienijančią bendruomenės ir visuomenę. Mokomasi Lietuvos ir Europos sąjungos himnų, kitų svarbią simbolinę reikšmę įgijusių autorinių ir liaudies dainų. Svarbi pažintis ir su Lietuvos tautinių bendrijų muzika (lenkų, baltarisių, rusų, žydų, karaimų, totorių), padedanti suvokti pilietinės

visuomenės etninę įvairovę. Mokiniai mokosi bendruomeniškai ir atsakingai prisidėti prie klasės, mokyklos renginių (ypač susijusių su Valstybės šventėmis) organizavimo, juose dalyvauja.

3.5. Kultūrinė kompetencija. Muzikinio ugdymo požiūriu kultūrinė kompetencija yra viena esminių. Per muzikos pamokas mokiniai išmoksta vertinti muziką kaip svarbią savo bendruomenės, tautos ir žmonijos kultūros dalį, ugdomi muzikinės kultūros įvairovės supratimą. Susipažindami su muzikos reiškinių, žanrų, stilių, epochų ir kultūrų (subkultūrų) įvairove mokiniai plečia savo muzikinį kultūrinį akiratį, ugdomi pozityvius nuostatus kitų kultūrų muzikos atžvilgiu, mokosi tolerancijos. Dainuodami liaudies dainas jie giliau susipažįsta su savo etnine kultūra, nagrinėdami ir atlikdami šiuolaikinę muziką įgyja šiuolaikinės Lietuvos, Europos ir pasaulio muzikinės kultūros raidos tendencijų supratimą.

3.6. Komunikavimo kompetencija. Muzika yra neverbalios komunikacijos forma, vykstanti tarp muzikos kūrėjų, atlikėjų ir klausytojų, o muzikos kūriniai – rišlūs, prasmę turintys neverbalinio pobūdžio pranešimai. Pamokoje mokiniai mokosi kurti ir atlikti, klausytis, analizuoti, interpretuoti ir muzikos kūrinius. Klausydamiesi muzikos, muzikuodami ir kurdami muziką, mokiniai komunikuoja neverbaliniu būdu, jie mokosi suvokti kūrinį kaip prasmingą neverbalinį tekstą, perteikiamą muzikinės raiškos priemonėmis.

4. Pasiekimų sritys

A. Muzikavimas

- A1 Tyrinėja ir pritaiko balso ir (ar) muzikos instrumento galimybes;
- A2 Nagrinėja atliekamą kūrinį ir tobulina jo atlikimą;
- A3 Pristato ir vertina atliekamą kūrinį;
- A4 Dalyvauja bendruomenės (klasės, mokyklos, kt.) muzikiniame gyvenime.

B. Kūryba

- B1 Tyrinėja ir pažįsta, *supranta ir paaiškina* muzikinės kalbos ypatybes (muzikos elementai, išraiškos priemonės, forma);
- B2 Generuoja ir fiksuoja muzikines idėjas, svarsto jų pritaikymo ir panaudojimo galimybes;
- B3 Pristato, nagrinėja ir vertina savo bei kitų kūrybą.

C. Muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimas

- C1 Atpažįsta ir apibūdina klausomo (atliekamo) kūrinio muzikinės kalbos ir formos savybes;
- C2 Svarsto apie klausomo kūrinio estetiškes savybes, nusako asmeninį įspūdį, vertina;
- C3 Sieja klausomus muzikos kūrinius ir reiškinius su sociokultūriniais, istoriniais kontekstais;
- C4 Stebi ir analizuoja aplinkos muzikinį gyvenimą, dalijasi asmenine muzikine patirtimi.

5. Muzikos dalyko pasiekimų raida

1-2 mokymosi metai	3-4 mokymosi metai	5-6 mokymosi metai	7-8 mokymosi metai	9-10 mokymosi metai
<p>A. Muzikuoja (dainuoja, groja) drauge su kitais ir po vieną: A1 Tyrinėja ir pritaiko balso ir (ar) muzikos instrumento galimybes A2 Nagrinėja atliekamą kūrinį ir tobulina jo atlikimą A3 Pristato ir vertina atliekamą kūrinį A4 Dalyvauja bendruomenės (klasės, mokyklos, kt.) muzikiniame gyvenime</p>				
<p>A1 Žaidžia balsu (paukščių balsai, mįslės, patarlės, skaičiuotės...) ir skambančiais daiktais.</p> <p>Skiria dainuojamąjį balsą nuo šnekamojo. Derina savo balsą prie kitų.</p> <p>Konstruoja savo muzikos instrumentus.</p>	<p>A1 Supranta ir paaiškina garso išgavimo būdus (pūtimas, mušimas, braukimas); nagrinėja muzikos instrumentų (pvz., realios ar virtualios klaviatūros, dūdelės, Orfo instrumentų) galimybes.</p> <p>Atlieka oktavos apimties melodijas.</p>	<p>A1 Išmėgina balso, muzikos instrumentų panaudojimo galimybes (pvz., diapazonas, garso išgavimo ir artikuliacijos būdai, dinamikos skalė).</p> <p>Tyrinėja daugiabalsio muzikavimo galimybes (klausimo-atsakymo struktūra, burdonas, kanonas).</p>	<p>A1 Paaiškina balso ir instrumentų panaudojimo skirtingo pobūdžio muzikai galimybes.</p> <p>Parenka instrumentus, tinkamus pasirinktos (dainos, kompozicijos, aranžuotės) atlikimui.</p> <p>Tyrinėja harmoninių instrumentų panaudojimo pritarimui galimybes; pritaiko akordus dainai.</p>	<p>A1 Paaiškina balso ir instrumentų panaudojimo būdingam stiliui, žanrui galimybes.</p> <p>Parenka instrumentus, tinkamus tam tikro stiliaus ar pobūdžio dainos (kompozicijos, aranžuotės) atlikimui.</p> <p>Tyrinėja harmoninių instrumentų panaudojimo pritarimui galimybes; pritaiko akordus dainai.</p>
<p>A2 Aptaria atliekamus kūrinius; parodo elementarų muzikos priemonių (pulsas ir metras, melodijos kontūras) supratimą.</p> <p>Skaito ir atlieka ritminius darinius ir trumpas melodijas (3-5 gaidų), užrašytus simboliškai ar įprastine notacija.</p>	<p>A2 Parodo muzikos elementų ir struktūrų (ritmas, melodija ir dermė, forma) supratimą, atlikdami įvairaus pobūdžio muziką.</p> <p>Nagrinėja pasirinktus (atliekamus) kūrinius, skaito ir atlieka ritminius darinius ir frazes, melodines frazes ir paprastas melodijas (iki oktavos apimties), užrašytus simboliškai ir įprasta notacija.</p>	<p>A2 Parodo muzikos elementų ir struktūrų (ritmas ir metras, melodija ir dermė, harmonija) supratimą, atlikdami įvairaus pobūdžio muziką.</p> <p>Analizuoja atliekamus kūrinius, skaito ir atlieka įprasta notacija užrašytus nesudėtingus kūrinius ar jų fragmentus.</p>	<p>A2 Paaiškina ir parodo, kaip muzikinės kalbos ir struktūros supratimas padeda įgyvendinti skirtingo pobūdžio kūrinių atlikimą.</p> <p>Analizuoja atliekamui skirtus įvairaus pobūdžio kūrinius. Skaito ir atlieka įprasta notacija ir (arba) akordų tabulatūromis užrašytus kūrinius, dainas.</p>	<p>A2 Įvardyja stilistinės išraiškos priemones. Paaiškina, kaip pasirinktos muzikinės priemonės padeda atskleisti tam tikro stiliaus muzikos ypatumus.</p> <p>Analizuoja atliekamui skirtus skirtingų žanrų kūrinius. Skaito ir atlieka įprasta notacija ir (arba) akordų tabulatūromis užrašytus kūrinius, dainas.</p>
<p>A3 Naudoja judesį muzikinės formos supratimui parodyti; keičiantis</p>	<p>A3 Demonstruoja išraiškos savybių (dinamikos, tempo) supratimą.</p>	<p>A3 Paaiškina, kaip kontekstas</p>	<p>A3 Paaiškina, kaip kultūrinis ir istorinis kontekstas paveikia</p>	<p>A3 Paaiškina, kaip kultūrinis ir istorinis kontekstas paveikia</p>

<p>muzikos pobūdžiui, keičia judesio pobūdį ar veiksmą.</p> <p>Mokosi vertinti atlikimo tikslumą ir išraiškingumą.</p>	<p>Paaiškina, kuo skiriasi kuo skiriasi skirtingo pobūdžio kūrinių atlikimas.</p> <p>Vertindami atlikimo tikslumą ir išraiškingumą taiko mokytojo siūlomus kriterijus.</p>	<p>(socialinis, istorinis, kultūrinis) paveikia atlikimą.</p> <p>Vertindami atlikimą, taiko mokytojo nustatytus ir (arba) su klasės draugais atrinktus kriterijus.</p>	<p>atlikimo pobūdį ir lemia skirtingas muzikos interpretacijas.</p> <p>Vertindami atlikimo kokybę, taiko su klasės draugais aptartus ir atrinktus kriterijus.</p>	<p>atlikimo pobūdį ir sukuria tam tikrą muzikinį įspūdį.</p> <p>Vertindami atlikimo kokybę, meniškumą ir originalumą remiasi individualiai ar su klasės draugais atrinktais ir parengtais kriterijais.</p>
<p>A4 Dalyvauja klasės renginiuose.</p>	<p>A4 Dalyvauja klasės ir (arba) mokyklos renginiuose.</p>	<p>A4 Dalyvauja klasės ir (arba) mokyklos renginiuose. Muzikuoja šeimoje.</p>	<p>A4 Dalyvauja klasės ar mokyklos renginiuose, neformaliose erdvėse; muzikuoja su bendraamžiais.</p>	<p>A4 Dalyvauja klasės ar mokyklos renginiuose, neformaliose erdvėse; muzikuoja su bendraamžiais.</p>
<p>B. Kuria (improvizuoja, komponuoja, aranžuoja): B1 Tyrinėja ir pažįsta, <i>supranta ir paaiškina</i> muzikinės kalbos ypatybes (muzikos elementai, išraiškos priemonės, forma); B2 Generuoja ir fiksuoja muzikines idėjas, svarsto jų pritaikymo ir panaudojimo galimybes; B3 Pristato, nagrinėja ir vertina savo bei kitų kūrybą.</p>				
<p>B1 Improvizuoja 3-5 garsų melodijas. Improvizuoja parastus ritminius darinius iš ilgų ir trumpų garsų, pauzių.</p>	<p>B1 Improvizuoja pagal tm tikrą dermę (mažoras arba minoras) ir duotu metru (dvejinis ar trejinis). Supranta ir paaiškina trigarsį; pažįsta ir melodijai pritaiko tonikos ir dominantės akordus.</p>	<p>B1 Pažįsta įvairias dermes (mažorą, minorą, pentatoniką) Pritaiko akompanimentą su pagrindinėmis (T, S, D) ir kai kuriomis šalutinėmis (pvz., VI, II) funkcijomis (Triolė, taškuotas ritmas, paprastesnės sinkopės - ritmui)</p>	<p>B1 Naudoja alteracijas, charakteringas dermes (pvz, bliuzo, lydinę) Pritaiko akompanimentą iš pagrindinių ir šalutinių funkcijų: naudoja stiliui būdingas įvairių akordų sekas; geba sudaryti ir pritaikyti septakordą ar nonakordą. (Svingas, stilingos sinkopės - ritmui).</p>	<p>B1 Supranta, paaiškina ir pritaiko modernias komponavimo priemones ir idėjas (pvz., atonalumas, serijinė muzika, aleatorika).</p>
<p>B2 Kuriam ritminius ir melodinius darinius tam tikriems (pasirinktiems) tikslams. Improvizuoja judesius ar kūno perkusijos darinius, sukuria pritarimą pažįstamai muzikai. Naudoja piešinį ar supaprastintą notaciją.</p>	<p>B2 Pritaiko melodiją duotam ritmui, pritaiko ritmą pateiktai melodijai; sukuria atsakymą „muzikiniam klausimui“. Komponuoja pagal užduotį ir/ar šabloną; Naudoja simbolinę (sutartinę) ar įprastą notaciją.</p>	<p>B2 Improvizuoja, komponuoja, aranžuoja pagal užduotį ar šabloną. Komponuoja ABA ir(arba) Rondo forma. Geba sukurti kanoną. Perteikia išraiškos sumanymą</p>	<p>B2 Improvizuoja, komponuoja, aranžuoja. Kuriam muzikines frazes ir jų variacijas, kuriomis perteikia siekiamą išraišką. Komponuoja variacijų formą</p>	<p>B2 Kuriam ritmines ir melodines frazes ir haramoninį pritarimą išplėtotai muzikinei formai (pvz., su įžanga, perėjimu, koda). Su grupe ar individualiai sukuria dainą.</p>

Kuria ir improvizuoja muziką, naudodamas virtualią klaviatūrą ir (ar) kompiuterines programėles.	Paaškina ryšį tarp sumanymo ir siekiamo tikslo ir (arba) konteksto.			
B3 Nusako ar neverbaline kalba perteikia (pvz., piešiniu, judesiu) tikslingą muzikinį sumanymą ; galutinį sumanymą pristato klasės draugų ar neformaliai auditorijai.	B3 Pristato galutinį savo sukurtos muzikos (improvizacijos ar kompozicijos) variantą ; paaškina, kaip jis perteikia autoriaus sumanymą [...perteikia išraiškos sumanymą].	B3 Pristato galutinį savo sukurtą ir užrašytą (įrašytą) kūrinių variantą, turintį aiškią struktūrą (pradžią, vidurys, pabaiga) ir perteikiantį autoriaus išraiškos sumanymą; siekia atskleisti savitumą .	B3 Pristato savo sukurtą ir užrašytą (įrašytą) kompoziciją, dainą ar aranžuotę, turinčią aiškią struktūrą, demonstruojančią priemonių įvairovę ir vieningumą , atskleidžiantį muzikinius įgūdžius ir originalumą.	B3 Pristato galutinę savo sukurtos ir užrašytos (ar įrašytos) kompozicijos, dainos ar aranžuotės versiją; demonstruoja įgūdį, originalumą, gebėjimą taikyti pasirinktą komponavimo būdą , tinkamą išreikšti įtampą ir atoslūgį, parodyti vientisumą ir įvairovę, atskleisti išraiškos sumanymą.
C. Tyrinėja ir aptaria muzikos reiškinius, muzikinius kultūrinius kontekstus: C1 Atpažįsta ir apibūdina klausomo (atliekamo) kūrinių muzikinės kalbos ir formos savybes; C2 Svarsto apie klausomo kūrinių estetines savybes, nusako asmeninį įspūdį, vertina; C3 Sieja klausomus muzikos kūrinius ir reiškinius su sociokultūriniais, istoriniais kontekstais; C4 Stebi ir analizuoja aplinkos muzikinį gyvenimą, dalijasi asmenine muzikine patirtimi.				
C1 Savais žodžiais įvardija klausomo kūrinių muzikinės savybes: melodijos ir ritmo pobūdį, tempą, dinamiką. Judėsiu reaguojama į muzikos kūrinių savybes, muzikos pobūdį mokosi perteikti žodžiu ir neverbalinėmis priemonėmis (pvz., piešiniu).	C1 Įvardija skirtingų žanrų kūrinių muzikinės kalbos priemones: dermę (mažoras ar minoras); metrą (dvejinis ar trejinis), formą (dalių kontrastai; dalių skaičius). Raiškiu judėsiu perteikia muzikos pobūdį, reaguojama į dinamikos, tempo pokyčius.	C1 Nusako, kaip muzikinės kalbos priemonės ir išraiškos savybės siejasi su kūrinių struktūra. Nusako skirtingų žanrų ir stilių kūrinių muzikinės kalbos panašumus ir skirtumus.	C1 Paaškina, kaip muzikos elementai ir išraiškos priemonės naudojami tam tikrų žanrų ir stilių, epochų muzikoje. Palygina kūrinius (nusako panašumus ir skirtumus), juos diferencijuoja ir klasifikuoja pagal muzikinės kalbos ir išraiškos savybes.	C1 Nagrinėja, kaip muzikos elementai, formos ir išraiškos savybės siejasi įvairių epochų, stilių, kultūrų muzikoje. Identifikuoja, kritiškai analizuoja. Palygina ir apibendrina, kaip skirtingų epochų.
C2 Dalijasi pastebėjimais apie klausomą ir atliekamą muziką: nusako muzikos kūrinių keliamą įspūdį, įvardija nuotaiką. Muzikos pobūdį mokosi nuskakoti žodžiu, išreikšti neverbalinėmis	C2 Nusako (apibūdina) įvairių žanrų, stilių, tam tikros paskirties muzikos kūrinių estetines savybes. Muzikos įspūdį aptaria su klasės draugais, apibūdina raiškiu žodžiu,	C2 Išsako ir įvardija skirtingo pobūdžio muzikos kūrinių keliamus estetinius įspūdžius, vertina. Paaškina, kaip kūrinių įspūdį formuoja muzikinės kalbos ir išraiškos priemonės, kūrinių kultūrinis kontekstas.	C2 Lygina diferencijuojama, klasifikuoja skirtingų kultūrų, žanrų, istorinių tarpsnių muzikos kūrinius pagal jų estetines savybes; paaškina, kokį poveikį kūrinių estetiniam įspūdžiui daro šio kūrinių muzikos kalba ir struktūra.	C2 Analizuoja, interpretuoja ir apibendrina skirtingų istorijos tarpsnių, kultūrų, žanrų kūriniams būdingas estetines savybes; nagrinėja šių kūrinių muzikos kalbos ir struktūros poveikį šių kūrinių estetiniam įspūdžiui.

<p>priemonėmis (pvz., judesiu, piešiniu).</p>	<p>perteikia neverbalinėmis priemonėmis (judesiu, piešiniu).</p>	<p>Vertina: išsako asmeninę nuomonę; diskutuoja su klasės draugais. Kūriniui / atlikimui vertinti taiko mokytojo siūlomus kriterijus.</p>	<p>Įvardija asmeninius muzikos pasirinkimus, lygina juos su kitų pasirinkimais, įvardija skirtumus.</p> <p>Kūriniui / atlikimui vertinti naudoja mokytojo pasiūlytus ar su draugais atrinktus kriterijus.</p>	<p>Nagrinėja ir pristato savo pasirinktus kūrinius, diskutuoja apie jų estetinę vertę. Išsako asmeninius pasirinkimus, juos argumentuoja.</p> <p>Sprendimus apie muziką grindžia asmeniškai atrinktais, ar drauge su kitais parengtais ir aptartais kriterijais. Tą patį kūrinių geba įvertinti iš skirtingų pozicijų.</p>
<p>C3</p> <p>Atpažįsta ir įvardija būdingą žanrą (daina, šokis);</p> <p>Nusako paskirtį, socialinį kontekstą (pv., liaudies, klasikinė, bažnytinė, populiarioji)</p>	<p>C3</p> <p>(US) Parodo ir paaiškina, kaip Apibūdina paskirtį įvairių socialinių, kultūrinių ar istorinių kontekstų</p> <p>(AU) nustatyti reikšmę ir apibūdinti muzikos tikslus iš skirtingų socialinių, kultūrinių ir istorinių kontekstų</p>	<p>C3</p> <p>Identifikuoja muzikos kūrinio kontekstą pagal jo muzikinės kalbos ir išraiškos savybes.</p> <p>Apibūdina ir palygina skirtingų žanrų, ir kultūrų muziką.</p> <p>(au) Identifikuoja ir palygina, kaip muzikos elementai naudojami ir derinami skirtingų stilių, skirtingų kultūrų muzikoje.</p>	<p>C3</p> <p>Identifikuoja ir lygina skirtingų žanrų, kultūrų ir subkultūrų muzikos kūrinius.</p> <p>Pagal muzikinės kalbos ir išraiškos savybes kūrinius priskiria stiliui, epochai, kultūrai.</p>	<p>C3</p> <p>Analizuoja, lygina ir apibendrina įvairių istorinių stilių, žanrų ir kultūrų (ir subkultūrų) muziką, nusako jos socialinį kultūrinį kontekstą kontekstus.</p> <p>Nurodo analogijas ar sąsajas su kitais menais, literatūra, filosofija.</p>
<p>C4</p> <p>Mokosi stebėti aplinkos muzikinį gyvenimą, atpažinti muzikinius reiškinius.</p> <p>Dalinasi žiniomis ir išpūdžiais apie artimosios aplinkos muzikinį gyvenimą.</p> <p>Įvardija savo mėgstamą muziką, nusako muzikinius pomėgius.</p>	<p>C4</p> <p>Nagrinėja savo bendruomenės ir aplinkos muziką, palygina ją su kitų žmonių (kitų laikmečių, ir kultūrų muzika.</p> <p>Apibūdina savo krašto, šalies muzikinį gyvenimą, muzikinės kultūros bruožus.</p> <p>Vertina savo indėlį į klasės, mokyklos muzikinę veiklą.</p>	<p>C4</p> <p>Apibūdina Lietuvos, Europos, pasaulio muzikinių kultūrų bruožus; nusako panašumus ir skirtumus.</p> <p>Plečia savo muzikinį kultūrinį akiratį; klasifikuoja ir diferencijuoja muzikinės kultūros reiškinius. Įvardija</p>	<p>C4</p> <p>Analizuoja ir interpretuoja Lietuvos, Europos ir pasaulio muzikos reiškinius, tradicijas, paveldą. Vertindama(s) muzikos reiškinius, remiasi mokytojo pasiūlytais ar savo pasirinktais kriterijais.</p> <p>Diferencijuoja ir klasifikuoja skirtingų kultūrinių (subkultūrinių) grupių muzikos reiškinius ir</p>	<p>C4</p> <p>Analizuoja, interpretuoja ir lygina Lietuvos, Europos, pasaulio muzikinės kultūros reiškinius, mokosi juos kritiškai vertinti.</p> <p>Kultūrinis Socialinis istorinis kontekstas.</p> <p>Pastebi ir įvardija svarbiausius Lietuvos, Europos ir Pasaulio</p>

		savo muzikines prioritetus mokosi jas pagrįsti. Nusako muzikinių kultūrinių renginių reikšmę mokyklos, bendruomenės, šalies gyvenime.	muzikines praktikas; įvardija būdingus bruožus, nusako panašumus ir skirtynes. Nusako ir argumentuotai pagrindžia savo muzikinius prioritetus ir pasirinkimus.	muzikinius įvykius, juos vertinami remiasi savo (ir draugais) atrinktais ... kriterijais.. Mokosi kritiškai vertinti savo muzikinę patirtį; taiko savo
--	--	--	---	---

6. Mokymosi turinys

Muzikos atlikimo praktika (1–2 kl.)	Muzikos kalbos elementai ir struktūros (1–2 kl.)	Muzikinės kultūros žinios ir kontekstai (1–2 kl.)
<ul style="list-style-type: none"> * Smulkioji tautosaka (paukščių balsai, greitakalbės, mįslės, patarlės) * Lietuvių l. dainos (vaikų, kalendorinės), rateliai, žaidimai. * Kitų tautų (pvz., latvių, estų, lenkų) dainos * Autorinės dainos * Paprasti ritmo dariniai kūno perkusija ar mušamuoju instrumentu. * Grojimo pradmenys ritminiais ir pasirinktu melodiniu instrumentu (dūdelė, klaviatūra): trumpos 3–5 gaidų melodijos (iš klausos ar iš natų: vaikų dainos, rateliai, sutartinės ar kt.). 	<ul style="list-style-type: none"> * Pulsas ir ritminis piešinys * Ketvirtinė ir aštuntinė natos, pauzės. Pusinė nata. * Metro samprata; dvejinis ir trejinis metras (2/4; 3/8) * Dinamikos kontrastas (garsiai - tyliai) * Tempo kontrastas (greitai - lėtai) * Posminės dainos forma; dviejų kontrastinių dalių (AB) forma (pvz., rateliai ir žaidimai) 	<ul style="list-style-type: none"> * Liaudies, klasikinės, bažnytinės, populiariosios muzikos pavyzdžiai (atskirti ir įvardyti) * Šokis, daina, maršas * Muzikos instrumentai (smuikas, gitara, saksofonas, trimitas, fortepijonas) * Solo ir choras. * Lietuvių liaudies instrumentai * Kitų kultūrų muzikos pavyzdžiai. * Kitų kultūrų muzikos instrumentai <p><u>Siūlomi lietuvių kompozitoriai:</u> M. K. Čiurlionis (harmonizuotos l. l. dainos), J. Naujalis (Kalėdų dainos chorui)</p>
Muzikos atlikimo praktika (3–4 kl.)	Muzikos kalbos elementai ir struktūros (3–4 kl.)	Muzikinės kultūros žinios ir kontekstai (3–4 kl.)
<ul style="list-style-type: none"> * Lietuvių l. dainos (vaikų, sutartinės, kalendorinio ciklo). * Kitų tautų, kitų kultūrų dainos (pvz., Turkijos, Japonijos, Afrikos, Okenijos) * Autorinės dainos. * Daugiabalsio dainavimo pradmenys (burdonas, kanonas; sutartinė) * Ritminis pritarimas dainai kūno perkusija ar instrumentais. * Nesudėtingų melodijų atlikimas (dūdele, klaviatūra); * Ansamblinio muzikavimo pradmenys (burdonas, ostinato, kanonas) 	<ul style="list-style-type: none"> * Šešioliktinės natos. Ritmo verčių piramidė (nuo sveikosios ligi šešioliktinės). Pusnė su tašku. Aštuntinė su tašku. Triolė. * Gama. Pastovieji ir nespastovieji dermės laipsniai. * Intervalai. Tonas ir pustonis * Dermės: mažoras ir minoras. * Trigarsis. C, F, G akordai. * Kanonas. Burdonas. * 3-jų dalių (ABA) forma; Rondo (ABACA); Variacijos (A, A1, A2...) 	<ul style="list-style-type: none"> * Chorų rūšys (vyrų, moterų, mišrus) * Choro balsai (sopranai, altai, tenorai, bosai) * Orkestrų rūšys (liaudies, pučiamųjų, styginių) * Simf. orkestras, jo instrumentų grupės * Džiazo muzika. Roko muzika * Kanklės, joms giminingi kitų kultūrų instrumentai (kanūnas, koto) * Gitara ir jai giminingi kitų kultūrų instrumentai (sitaras, taras, pipa) * Kitų tautų ir kultūrų muzikos pavyzdžiai (pvz., Japonija, Turkija)

<p>* Pažintis su klaviatūra (realia ar virtualia), ukulele, kanklėmis (C, G, F akordai)</p>		<p><u>Siūlo mi</u> lietuvių kompozitoriai: Vydūnas, B. Dvarionas, Vainiūnas („Vabzdžių siuita“ fortepijonui), B. Kutavičius (kvartetas „Metai su žiogu“)</p>
<p>Muzikos atlikimo praktika (5–6 kl.)</p>	<p>Muzikos kalbos elementai ir struktūros (5–6 kl.)</p>	<p>Muzikinės kultūros žinios ir kontekstai (5–6 kl.)</p>
<p>* Lietuvių l. dainos (kalendorinės, darbo, šeimos apeigų dainos) * Įvairių kultūrų monodijos pavyzdžiai. * Kitų kultūrų ir populiariosios muzikos stilių (country, blues) vokalinės muzikos pavyzdžiai * Dainavimo būdų įvairovė: dviem grupėmis (antifona), burdono ar ostinato pritarimas, kanonas. * Grojimas: Nesudėtingų melodijų atlikimas iš klausos ar iš natų melodiniu instrumentu (pvz., išilg. fleita, klaviatūra ar kt. * Pritarimas ukulele, arba kanklėmis, klaviatūra (mechanine, elektronine ar virtualia).</p>	<p>* Paprastieji metrai, mišrieji metrai (5/4; 7/8). * Sinkopė, triolė, taškuotas ritmas. * Melodija ir pritarimas * Dermės: Mažoras, minoras, pentatonika. Alteracijos ženklai (diezas, bemolis) * Pažintis su roko harmonija: pagrindinių laipsnių akordai (Tonika, subdominantė, dominantė); Šalutinių laipsnių akordai (II, III ir VI). * Muzikos sintaksė (motyvas, frazė, sakiny). * Muzikos formos (periodas, 3-jų dalių, rondo, variacijos).</p>	<p>* Kalendorinis metų ratas; lietuvių kalendorinės šventės, kalendorinės ir darbo dainos. * Melodija: vienbalsumas pasaulio kultūrose (pvz., dzūkų daina, grigališkasis choralas, indų Vedos, Koranas) * Lietuvos tautų muzika (lenkų, rusų, žydų, karaimų, totorių) * Europos tautų muzika ir instrumentai (pvz., airių arfa, škotų dūdmaišis, suomių kantele, ispanų gitara, rusų balalaika) * Instrumentų klasifikavimas (styginiai, oriniai, saviskambiai, membraniniai, elektroakustiniai ir elektroniniai) * Pasaulio šokiai (pvz., flamenco, indų klasikiniai ir Bolivudo, airių stepas, Lotynų Amerikos). * Pasaulio orkestrai (bigbendas, gamelanas) * Populiariosios muzikos stiliai (regatimas, bliuzas, country, gospelas). * Baroko ir klasikinė Opera; Roko opera; Kinijos Bejing opera; Indijos Kathakali teatras.</p>
<p>Muzikos atlikimo praktika (7–8 kl.)</p>	<p>Muzikos kalbos elementai ir struktūros (7–8 kl.)</p>	<p>Muzikinės kultūros žinios ir kontekstai (7–8 kl.)</p>
<p>* Įvairių kultūrų, kitų žemynų dainų pavyzdžiai (iš Lotynų Amerikos, Afrikos, Azijos, Okeanijos). * Populiariosios muzikos stilių dainų pavyzdžiai (bliuzas, rokenrolas, regis, hiphopas) * Melodijų atlikimas pasirinktu muzikos instrumentu. * Nesudėtingi ansamblinio muzikavimo pavyzdžiai. * Pritarimas dainai, naudojant pasirinktus atlikimo būdus (pvz., ostinato, akordai, kontrapunktas)</p>	<p>* Lotynų Amerikos ritmai (Rumba, Bossa nova) * Sudėtingesni sinkopių variantai. Ritminė paskuba (<i>off-beat</i>). Svingo ritmika. * Paprastieji ir sudėtiniai metrai. Mišrieji ir kintami metrai. * Dermių įvairovė (Mažoras ir minoras, senovoninės ir kt. kultūrų dermės; bliuzo dermė) * Pažintis su džiaz harmonijos ypatumais (septakordas, nonakordas).</p>	<p>* Pasaulio kultūrų muzikos pavyzdžiai (Okenija, Afrika, Azija, Lotynų Amerika, Šiaurės Amerika) * Populiariosios muzikos stiliai (Ritmenbliuzas ir rokenrolas; soulas ir fankas, regis, hiphopas) * Džiazas (Diskilendas, swingas, bibopas, vėsusis džiazas, laisvasis džiazas), jo atlikėjai; bigbendas ir kombo (džiazo sudėty) * Roko muzika, jos instrumentai * Kitų kultūrų muzikos instrumentai. * Elektroniniai muzikos instrumentai * Protesto muzika * Disko ir elektroninė šokių muzika (įvairūs stiliai). * Ankstyvosios muzikos pavyzdžiai (Antikos muzika, viduramžių muzika, Renesanso muzika - <i>atsižvelgianti į visuotinės istorijos temas</i>)</p>

Muzikos atlikimo praktika (9–10 kl.)	Muzikos kalbos elementai ir struktūros (9–10 kl.)	Muzikinės kultūros žinios ir kontekstai (9–10 kl.)
<ul style="list-style-type: none"> * Lietuvių liaudies dainos (karinės istorinės dainos, kalendorinės dainos, vestuvinės dainos); * Įvairių epochų vokalinės muzikos pavyzdžiai; * Įvairių žanrų populiariosios muzikos pavyzdžiai; * Įvairių kultūrų dainų pavyzdžiai; * Autorinės dainos * Pritarimas dainai (gitarą ar ukulele, klaviatūra, kanklėmis) 	<ul style="list-style-type: none"> * Istorinių stilių ritmo ypatumai. * Istorinių stilių muzikos kalbos bruožai * Tonacija. Kvintų ratas * Tonalumas ir atonalumas * Netercinės sandaros akordai. Klasteris. * Modernaus komponavimo principai (pvz., dodekafoninė serija, aleatorika, repeticija). * sudėtinės (kelių dalių) muzikos formos (pvz., sonata, simfonija) 	<ul style="list-style-type: none"> * Istoriniai Vakarų muzikos stiliai (vid. amžiai, Renesansas, Barokas, Klasicizmas, Romantizmas) * Senieji ir šiuolaikiniai muzikos instrumentai. * Nacionaliniai muzikos stiliai (suomių Sibelius, čekų Dvoržakas) * Lietuvių nacionalinė muzika (asmenybės, kūrinių pavyzdžiai). * Lietuvių nacionalinė opera (Balsys, Juzeliūnas,) * Muzikos socialinių kultūrinių funkcijų įvairovė šiuolaikiniame pasaulyje * Tetro muzika. Kino filmų muzika (pvz., lietuviško filmo ir/ar Bolvudo) * Modernios ir postmodernios muzikos stiliai ir komponavimo technikos. * Folkloro atspindžiai XX a. muzikoje (Čiurlionis, Gruodis, Juzeliūnas, Bartokas, Stravinskis). * Šiuolaikinė populiarioji muzika * Alternatyvioji muzika (pvz., ambient, indie rock, free jazz)

7. Pasiekimų vertinimas

7.1. Muzikos pamokose vertinami mokinių pasiekimai, t.y., mokymosi rezultatai, o ne prigimtiniai gabumai.

7.2. Siekiant geresnių mokymosi pasiekimų nuolat taikomas ugdomasis (formuojamasis) vertinimas.

7.3. Mokymosi periodo (klasės, trimestro, pusmečio ar pan.) pradžioje taikomas diagnostinio vertinimo užduotys, padedančios stebėti kiekvieno mokinio asmeninę pažangą.

8. Pasiekimų lygių požymiai

9-10 klasės

Pasiekimų lygiai			
Muzika			
I	II	III	IV
Pasiekimų sritis B:muzikos kūryba			
B1.1 Sukuria kompoziciją pagal mokytojo pateiktą instrukciją.	B1.2 Sukuria kompoziciją taikydamas nurodytą modernią komponavimo techniką.	B1.3 B1 Supranta, paaiškina ir pritaiko modernias komponavimo priemones ir idėjas (pvz., atonalumas, serijinė muzika, aleatorika).	B1.4 Sukuria kompoziciją taisyklingai taikydamas pasirinktą modernią komponavimo techniką (principą), išsamiai paaiškina sumanymą, komponavimo technikos ypatumus.
B2.1 Pagal mokytojo pateiktą instrukciją sukuria melodijos ar ritmo frazes.	B2.2 Sukuria melodijos ar ritmo frazes taikydamas elementarias muzikos kalbos priemones. Dalyvauja kuriant harmoninį akompanimentą išplėtotai muzikinei formai.	B2.3 Kuriam ritmines ir melodines frazes ir haramoninį pritarimą išplėtotai muzikinei formai (pvz., su įžanga, perėjimu, koda). Su grupe ar individualiai sukuria dainą.	B2.4 Išmaniai taikydamas žinomus muzikos kalbos elementus sukuria melodijos, ritmo frazes, harmoninius akompanimentus išplėtotai muzikos formai. Sukuria dainą laikydamasis formos reikalavimų (įžanga, posmai, priedainiai, jungiamoji dalis, coda), pasirenka nestandartinių muzikos kalbos sprendimų.
B3.1 Pristato savo kūrinio temą.	B3.2 Pristato savo kūrinio temą, bando paaiškinti sumanymą/	B3.3 Pristato galutinę savo sukurtos ir užrašytos (ar įrašytos) kompozicijos, dainos ar aranžuotės versiją; demonstruoja įgūdį, originalumą, gebėjimą taikyti pasirinktą komponavimo būdą , tinkamą išreikšti įtampą ir atoslūgį, parodyti vientisumą ir įvairovę, atskleisti išraiškos sumanymą.	B3.4 Laikydamasis reikalavimų išsamiai pristato savo kūrinio idėją, sumanymą, komentuoja muzikinius sprendimus.

